

Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Economic Research

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

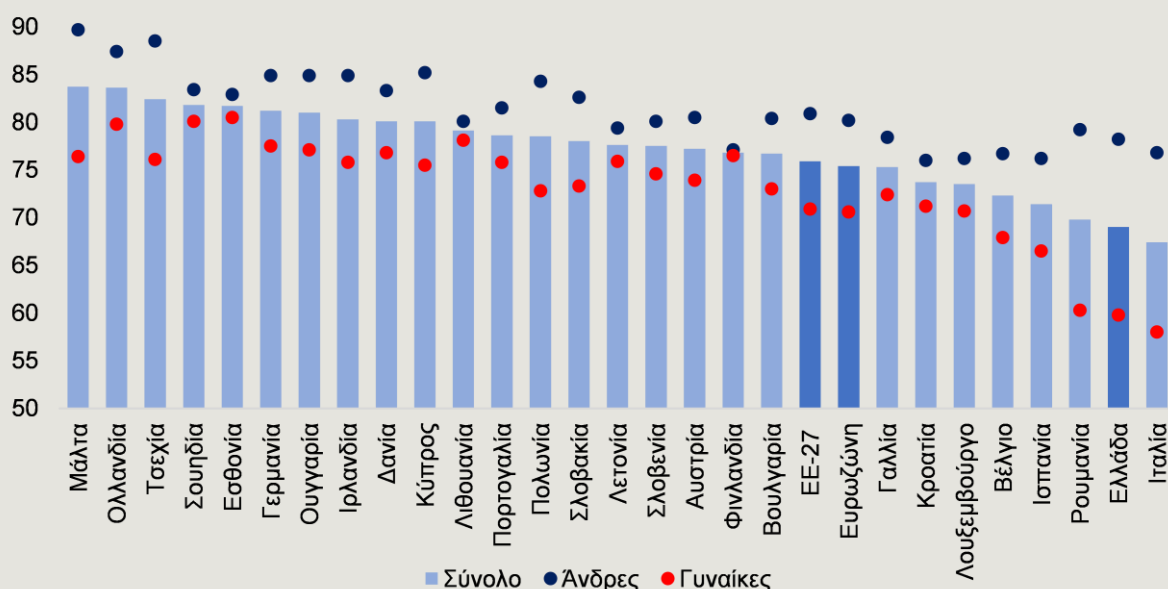
Συμμετοχή στο Εργατικό Δυναμικό και Ποσοστά Απασχόλησης σε Γυναίκες και Άνδρες: Ερμηνείες των Διαφορών και Πολιτικές Σύγκλισης

Το ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα, δηλαδή ο λόγος των απασχολούμενων προς τον συνολικό πληθυσμό (employment rate), διαμορφώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2024 σε 69% έναντι 75,9% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27)¹ (Γράφημα 1). Ένας από τους στόχους του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων (European Pillar of Social Rights Action Plan) είναι το ποσοστό απασχόλησης, σε επίπεδο ΕΕ-27, να ανέλθει σε 78% μέχρι το 2030, γεγονός που συνεπάγεται για τη χώρα μας την περαιτέρω άνοδο των απασχολούμενων ηλικίας 20-64 ετών κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες ή κατά περίπου 400 χιλιάδες. Η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης απαιτεί όχι μόνο τη μείωση της ανεργίας, αλλά και την παροχή κινήτρων προς τον μη ενεργό πληθυσμό προκειμένου να εισέλθει στην αγορά εργασίας. Τούτο είναι καθοριστικός παράγοντας για την αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων και των αναπτυξιακών προοπτικών.

Το χαμηλό ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά των κρατών-μελών της ΕΕ-27 αλλά και τον μέσο όρο αυτής είναι ένα χαρακτηριστικό της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα που ισχύει διαχρονικά. Αυτό αποδίδεται στο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας, αλλά και στο χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Στις αρχές του 2009, περίπου την περίοδο που ξεκίνησε η οικονομική κρίση στη χώρα μας, το ποσοστό απασχόλησης διαμορφωνόταν στο 65,8%, δύο ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ-27². Η διαφορά με την ΕΕ-27 αυξήθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας, γεγονός που οφείλεται σχεδόν εξ' ολοκλήρου στη μεγάλη αύξηση του ποσοστού ανεργίας -ως απόρροια της απώλειας θέσεων εργασίας λόγω της παρατεταμένης ύφεσης- και, κατά

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Ποσοστό απασχόλησης (employment rate) ανά φύλο στην Ελλάδα και τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ηλικίες 20-64 ετών, στοιχεία με εποχική διόρθωση)

συνέπεια, τη σημαντική πτώση του ποσοστού των εργαζομένων στο εργατικό δυναμικό. Διαγραμματικά αυτό απεικονίζεται στην κοινή πορεία του ποσοστού απασχόλησης και του ποσοστού των εργαζομένων στο εργατικό δυναμικό (Γράφημα 2α). Αντίθετα, το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, δηλαδή το σύνολο απασχολούμενων και ανέργων προς τον συνολικό πληθυσμό (activity rate) και επομένως και ο μη ενεργός πληθυσμός (ως συμπληρωματικός αυτού), παρέμειναν σε γενικές γραμμές σταθερά.

Παρά την άνοδο που έχει επιτευχθεί, από τα μέσα της περασμένης δεκαετίας μέχρι σήμερα, το ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα εξακολουθεί να είναι το δεύτερο χαμηλότερο στην ΕΕ-27, υπερτερώντας μόνο έναντι της Ιταλίας (Γράφημα 1). Τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης σε επιμέρους κατηγορίες, όπως στις γυναίκες, στους νέους και στους ηλικιωμένους, διαμορφώνουν την υφιστάμενη κατάσταση. Συγκεκριμένα, ενώ στους άνδρες το ποσοστό απασχόλησης βρίσκεται κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (78,2% έναντι 80,9% στην ΕΕ-27), στις γυναίκες το αντίστοιχο ποσοστό υπολείπεται σημαντικά (59,8% έναντι 70,9% στην ΕΕ-27). Αυτό έχει αποτέλεσμα το χάσμα απασχόλησης μεταξύ των φύλων στην Ελλάδα (gender employment gap) να είναι το τρίτο μεγαλύτερο στην ΕΕ-27 μετά το αντίστοιχο της Ρουμανίας και της Ιταλίας, με τις επιδόσεις των εν λόγω χωρών να υστερούν σημαντικά σε σύγκριση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ-27.

Η διαφορά των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω στους ακόλουθους δύο παράγοντες:

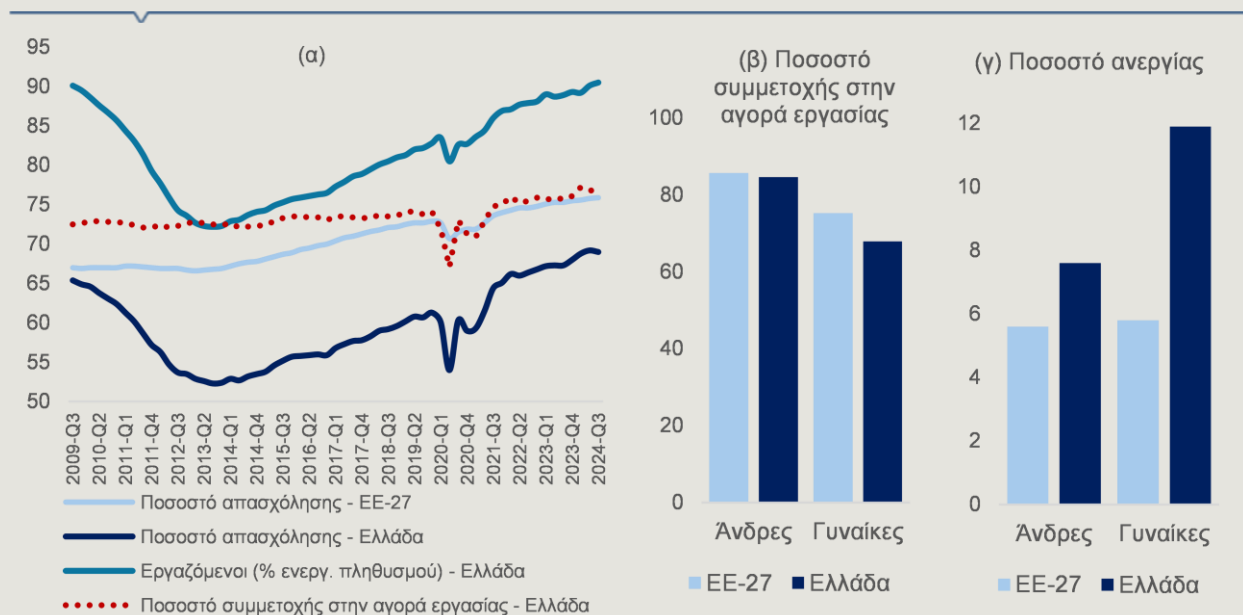
Πρώτον, στο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας των γυναικών. Παρά το γεγονός ότι, βάσει των πιο πρόσφατων στοιχείων, είναι το χαμηλότερο που έχει καταγραφεί την τελευταία δεκαεπενταετία, εξακολουθεί να είναι σημαντικά υψηλότερο από το ποσοστό ανεργίας των ανδρών. Το τρίτο τρίμηνο του 2024 η ανεργία των γυναικών διαμορφώθηκε σε 11,9% του ενεργού πληθυσμού, όταν το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών ήταν ίσο με 7,6% και ο μέσος της ΕΕ-27 ίσος με 5,8% (Γράφημα 2γ).

Δεύτερον, στο χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό αυτό ακολουθεί σταθερά ανοδική τροχιά από το 2009 μέχρι σήμερα (με εξαίρεση την πανδημία) και σταδιακά ανήλθε σε 67,9% το τρίτο τρίμηνο του 2024, από 60,1% το πρώτο τρίμηνο του 2009. Αν και η απόστασή του σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ-27 κυμαίνεται την τελευταία τριετία περίπου στις 7,2 ποσοστιαίες μονάδες, η διαφορά του από το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών παραμένει σημαντική, καθώς το τελευταίο διαμορφώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2024 σε 84,6% (Γράφημα 2β).

Η αύξηση του χαμηλού ποσοστού απασχόλησης των γυναικών στην Ελλάδα, όπως και των νέων και των ηλικιωμένων, είναι βασική προϋπόθεση για την αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της χώρας -δεδομένων και των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων- αλλά και για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού σε διάφορους τομείς, όπως ο τουρισμός. Παράλληλα, η μείωση του χάσματος

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Ποσοστό απασχόλησης σε Ελλάδα και ΕΕ-27 (α), συμμετοχής στην αγορά εργασίας (β) και ποσοστό ανεργίας (γ) ανά φύλο (ηλικίες 20-64, στοιχεία με εποχική διόρθωση)

Πηγή: Eurostat

Σημείωση:

Ορισμοί:

α) Ποσοστό απασχόλησης (employment rate): Απασχολούμενοι προς τον συνολικό πληθυσμό της αντίστοιχης κατηγορίας.

β) Ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας (activity rate): Σύνολο απασχολούμενων και ανέργων (ενεργός πληθυσμός) προς τον συνολικό πληθυσμό της αντίστοιχης κατηγορίας.

γ) Ποσοστό ανεργίας: Αναλογία ανέργων προς τον ενεργό πληθυσμό, δηλαδή προς το σύνολο απασχολούμενων και ανέργων.

απασχόλησης μεταξύ των φύλων είναι εκπεφρασμένος στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ για τις ροές απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, το ποσοστό των γυναικών εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ανήλθε το 2024 στο 48,15% επί του συνόλου των εργαζομένων, αυξημένο σε σύγκριση με το 2023 (47,96%).

Ένας από τους παράγοντες που λειτουργούν αποτρεπτικά για τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας -σύμφωνα και με την έκθεση Πισσαρίδη- είναι η έλλειψη οργανωμένων υπηρεσιών και παροχών αναφορικά με τη φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων. Αυτό αποτυπώνεται στα επιμέρους ποσοστά απασχόλησης των γυναικών ανά αριθμό παιδιών που κυμαίνονται από 68,3% στις γυναίκες χωρίς παιδιά, έως 56,1% σε αυτές που έχουν τρία ή περισσότερα παιδιά³. Ο Προϋπολογισμός για το 2025 περιλαμβάνει μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση, όπως τα προγράμματα για επιπλέον θέσεις ή παροχή “voucher” σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, θεσμικά μέτρα για τις τρίτεκνες οικογένειες, π.χ. αύξηση της ποσόστωσης στις προσλήψεις στον δημόσιο τομέα, κ.λπ.

Εκτός όμως από την παροχή κινήτρων και διευκολύνσεων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, είναι εξίσου κρίσιμο να αντιμετωπιστούν και θέματα ανισότητας εν γένει. Σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (“Global Gender Gap Report 2024”, World Economic Forum), οι ευρωπαϊκές χώρες εξακολουθούν να έχουν πολύ καλές επιδόσεις σε σχέση με άλλες γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη, καλύπτοντας σήμερα πάνω από τα ¾ του έμφυλου χάσματος (75,1% με το 100% να αντανakλά την τέλεια ισότητα, Γράφημα 3α). Συγκεκριμένα, καταλαμβάνουν επτά θέσεις από τις δέκα πρώτες θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη, με την Ισλανδία να βρίσκεται στην πρώτη θέση και να ακολουθούν η Φινλανδία (2η), η Νορβηγία (3η), η Σουηδία (5η), η Γερμανία (7η), η Ιρλανδία (9η) και η Ισπανία (10η).

Η χώρα μας κατατάσσεται στην 73η θέση σε σύνολο 146 χωρών -με βαθμολογία 71,4%-, η οποία έχει βελτιωθεί σε σύγκριση με το 2023 κατά 20 θέσεις. Από τις επιμέρους συνιστώσες του δείκτη, σημαντική βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά καταγράφηκε στις κατηγορίες εκπαίδευση (educational attainment) και πολιτική (political empowerment), αν και η βαθμολογία στην τελευταία αυτή κατηγορία παραμένει χαμηλή (Γράφημα 3α). Στον τομέα της οικονομίας (economic participation and opportunity) η επίδοση είναι ίση με 68% (Γράφημα 3β), λόγω κυρίως της χαμηλότερης συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, των μισθολογικών ανισοτήτων (με βαθμολογία 63,8%) αλλά και του χαμηλού ποσοστού των γυναικών που κατέχουν θέση ευθύνης (ανώτεροι αξιωματούχοι, διευθυντικά στελέχη, με βαθμολογία 45,6%). Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί η υψηλή βαθμολογία της Ελλάδας (ίση με 100%) στην κατηγορία επαγγελματίες και τεχνικό προσωπικό, η οποία εκφράζει την αναλογία των εργαζόμενων γυναικών σε αυτές τις θέσεις.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

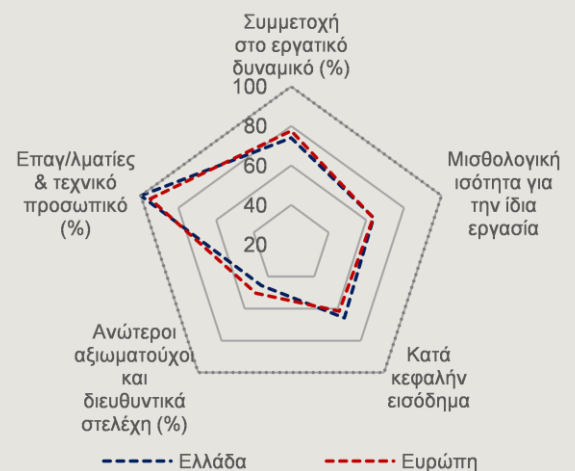
Ο Παγκόσμιος Δείκτης Ανισότητας των Φύλων το 2024 και οι Συνιστώσες του: Η Ελλάδα σε σχέση με την Ευρώπη

(α) Παγκόσμιος Δείκτης Ανισότητας των Φύλων:

Ελλάδα 71,4
Ευρώπη: 75,1

(β) Συνιστώσες Δείκτη Οικονομίας

Πηγή: World Economic Forum

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ετήσια στοιχεία	2019	2020	2021	2022	2023	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2020)	2,3	-9,2	8,7	5,7	2,3	
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,6	-6,2	5,1	8,6	1,8	
Δημόσια Κατανάλωση	2,0	3,0	1,8	0,1	2,6	
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου	-0,8	1,7	21,7	16,4	6,6	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	-21,5	24,4	6,6	1,9	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,8	-7,3	17,4	11,0	0,9	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	0,3	-1,2	1,2	9,6	3,5	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	17,3	16,3	14,7	12,4	11,1	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	3,8	-6,6	-4,5	0,0	2,1	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	183,2	209,4	197,3	177,0	163,9	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-1,5	-6,5	-6,6	-10,2	-6,2	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2023	2024			Τελευταία Διαθέσιμη Περίοδος	Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές, δείκτες)
		Q1	Q2	Q3		
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	-2,1	-4,2	3,0	-1,3	-0,3 (Ιαν.-Νοε. 24)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	16,5	5,8	9,0	-4,1	3,5 (Ιαν.-Δεκ. 24)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	15,9	26,7	5,4	2,1	14,7 (Ιαν.-Οκτ. 24)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	4,2	1,7	7,3	6,5	4,3 (Ιαν.-Δεκ. 24)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	51,6	55,8	54,7	52,1	52,8 (Ιαν. 25)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	107,6	106,8	110,0	107,7	108,6 (Ιαν. 25)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	104,0	104,8	108,7	103,8	108,1 (Ιαν. 25)	
Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης	-40,0	-46,1	-42,7	-47,8	-43,4 (Ιαν. 25)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	3,6	4,5	6,1	6,6	8,9 (Δεκ. 24)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	5,8	6,6	9,4	9,2	13,8 (Δεκ. 24)	
Νοικοκυριά	-2,0	-1,4	-1,0	-0,8	-0,5 (Δεκ. 24)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	3,4	4,6	5,5	6,1	6,3 (Δεκ. 24)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,6	-3,2	-2,9	-2,9	-2,6 (Δεκ. 24)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	3,5	3,1	2,6	2,9	2,6 (Δεκ. 24)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	13,8	10,6	9,4	7,8	7,8 (Γ' τρίμ. 24)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	11,1	11,0	10,1	9,5	9,4 (Δεκ. 24)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2020)						
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,8	1,6	1,8	2,1	2,1 (Γ' τρίμ. 24)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,6	-6,8	-4,2	-1,4	-1,4 (Γ' τρίμ. 24)	
Επενδύσεις	6,6	2,6	3,7	0,3	0,3 (Γ' τρίμ. 24)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	1,9	-5,3	1,7	3,3	3,3 (Γ' τρίμ. 24)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,9	3,7	8,7	4,2	4,2 (Γ' τρίμ. 24)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, IOBE, S&P Global

Η Ευρώπη Αντιμέτωπη με Σημαντικές Προκλήσεις: Ενεργειακή Ασφάλεια και Δασμολογική Πολιτική των ΗΠΑ

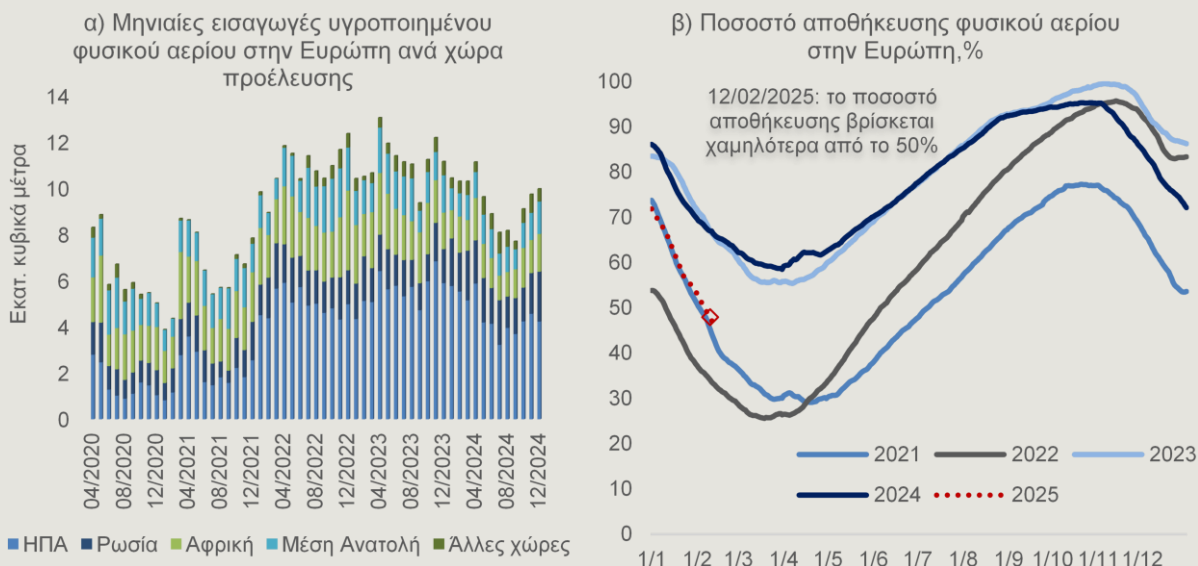
Τρία έτη μετά το ενεργειακό σοκ, η Ευρώπη εξακολουθεί να είναι αντιμέτωπη με μία κατάσταση εύθραυστης ενεργειακής ασφάλειας, αφού παράγει λιγότερο φυσικό αέριο από ό,τι καταναλώνει. Η S&P Global Commodity Insights εκτιμά ότι, το 2024, η εγχώρια παραγωγή φυσικού αερίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και το Ην. Βασίλειο διαμορφώθηκε σε λιγότερο από το 20% της κατανάλωσης. Παράλληλα, ενώ έχει επιτευχθεί, ήδη, σημαντικός βαθμός απεξάρτησης από το ρωσικό φυσικό αέριο (8% των προμηθειών, το 2025, από 35%, το 2021, σύμφωνα με εκτιμήσεις της S&P Global Commodity Insights), η Ευρώπη εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από άλλες χώρες για την προμήθεια ενέργειας, ειδικά από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ). Η εξάρτηση αυτή, ειδικά μετά τη διακοπή της διέλευσης ρωσικού φυσικού αερίου μέσω της Ουκρανίας, την 1η Ιανουαρίου 2025, αποκτά ιδιαίτερη σημασία, αν συνεκτιμηθούν και άλλοι παράγοντες, κυρίως γεωπολιτικοί.

Ποιες είναι, όμως, οι σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) στο νέο ενεργειακό περιβάλλον που διαμορφώνεται;

Πρώτον, η ΕΕ έχει αντικαταστήσει μεγάλο μέρος του ρωσικού φυσικού αερίου με εισαγωγές υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) από τις ΗΠΑ. Οι εισαγωγές αυτές επιβαρύνουν την ευρωπαϊκή οικονομία με υψηλότερο κόστος, αφού το LNG είναι πιο ακριβό από το φυσικό αέριο μέσω αγωγών από την Ρωσία. Ενδεικτικό είναι το στοιχείο ότι, το 2024, οι ΗΠΑ παρείχαν περίπου το 45% (τριπλάσιο ποσοστό απ' ό,τι το 2021) των εισαγωγών LNG της ΕΕ σε σύγκριση με το 16% από την Ρωσία (Independent Commodity Intelligence Services), επιβεβαιώνοντας έτσι το γεγονός ότι, σήμερα, οι ΗΠΑ είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής LNG της ΕΕ. Όμως, εκτός από το LNG και οι εισαγωγές πετρελαίου από τις ΗΠΑ αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό των συνολικών εισαγωγών πετρελαίου της ΕΕ, το οποίο έφθασε το 15%, στο τρίτο τρίμηνο του 2024, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat. Όπως φαίνεται, λοιπόν, οι αλλαγές στον ενεργειακό χάρτη της Ευρώπης μετατοπίζουν αναπόφευκτα την εξάρτησή της από την Ρωσία σε έναν άλλο σημαντικό προμηθευτή. Φυσικά, οι ΗΠΑ είναι ο κύριος ωφελούμενος από αυτή την εξέλιξη (Γράφημα 4α), ενώ η τάση φαίνεται ότι θα συνεχισθεί, και το 2025, καθώς η ευρωπαϊκή ζήτηση για LNG αναμένεται να αυξηθεί φέτος. Φυσικά, η μετατόπιση αυτή αποτελεί ένα διαπραγματευτικό εργαλείο στη φαρέτρα των Ευρωπαίων αξιωματούχων για την αντιμετώπιση της δασμολογικής πολιτικής των ΗΠΑ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

Εισαγωγές LNG στην Ευρώπη ανά χώρα προέλευσης και ποσοστό αποθήκευσης φυσικού αερίου

Πηγή: Bruegel, ASGI

Αξίζει, επιπλέον, να αναφερθεί ότι η ΕΕ χρειάζεται περισσότερο LNG για να επιτύχει τον στόχο της πλήρωσης του 90% των αποθηκών της, έως την 1η Νοεμβρίου. Τα αποθέματά της εξαντλούνται γρήγορα και μόλις που πέτυχε τον στόχο της 1ης Φεβρουαρίου για πλήρωση του 50% των αποθηκών της (Γράφημα 4β).

Δεύτερον, οι τιμές του φυσικού αερίου στην Ευρώπη παραμένουν υψηλές, γεγονός που αποτελεί πρόβλημα για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και μάλιστα, εν όψει της επιβολής δασμών από τις ΗΠΑ. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας, παρά το γεγονός ότι οι τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη (Dutch TTF Natural Gas) έχουν αποκλιμακωθεί από τα επίπεδα ρεκόρ του 2022, το 2024, εξακολουθούσαν να είναι διπλάσιες (€47,87 ανά μεγαβατώρα, στις 30 Δεκεμβρίου 2024), συγκριτικά με τον 5ετή μέσο όρο τους, πριν από την εισβολή στην Ουκρανία. Ωστόσο, παρά τη μεγάλη αύξηση στην αρχή του έτους, την τελευταία εβδομάδα, οι τιμές αποκλιμακώθηκαν περίξ των 50 €/Mwh, ως αποτέλεσμα των συνομιλιών μεταξύ των ΗΠΑ και της Ρωσίας για τη λήξη του πολέμου στην Ουκρανία. Πρέπει να ληφθεί υπόψη, όμως, ότι η τιμή του φυσικού αερίου επηρεάζει και την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία είναι περίπου διπλάσια απ' ό,τι στις ΗΠΑ, συνεπώς το υψηλό ενεργειακό κόστος εξακολουθεί να πιέζει τα νοικοκυριά και τη βιομηχανία, αποδυναμώνοντας την οικονομία της Ευρώπης.

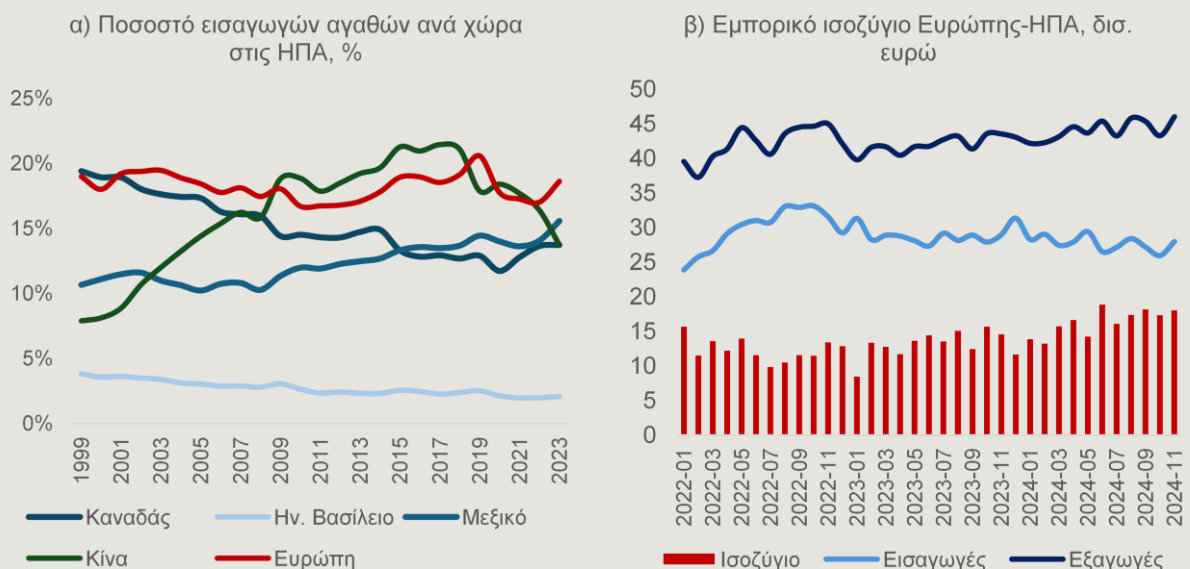
Τρίτον, το νέο τοπίο που διαμορφώνεται στην Ευρώπη στον κλάδο της ενέργειας υπογραμμίζει σημαντικές αλλαγές στην παγκόσμια γεωπολιτική αναδιάρθρωση υπό τη δεύτερη θητεία Τραμπ και τη διαπραγματευτική δύναμη που διαθέτουν οι ΗΠΑ, ως ο μεγαλύτερος παραγωγός πετρελαίου και φυσικού αερίου στον κόσμο. Σε αυτό το πλαίσιο, λοιπόν, όπου η νέα εμπορική πολιτική των ΗΠΑ είναι άμεσα συνδεδεμένη με το εμπορικό ισοζύγιο, η ΕΕ με το υψηλότερο ποσοστό επί των εισαγωγών αγαθών στις ΗΠΑ (Γράφημα 5α) και με υψηλό εμπορικό πλεόνασμα έναντι των ΗΠΑ (Γράφημα 5β) βρίσκεται αντιμέτωπη με την επιβολή επιπρόσθετων δασμών, όπως, ήδη, ανακοινώθηκε για τον Καναδά, το Μεξικό και την Κίνα. Από την άλλη πλευρά, η ΕΕ θέλοντας να αποφύγει έναν εμπορικό πόλεμο με τις ΗΠΑ αύξησε τους τελευταίους μήνες τις εισαγωγές της σε LNG και αγροτικά προϊόντα από τις ΗΠΑ, ενώ φαίνεται ότι δεν είναι αρνητική σε αύξηση των αμυντικών της δαπανών.

Βέβαια, η ΕΕ οφείλει άμεσα και συντεταγμένα να αντιδράσει στη δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ, με τη λήψη των κατάλληλων αντίμετρων. Οι επιπτώσεις των αμερικανικών δασμών είναι επίσης ένα σημαντικό στοιχείο για τον σχεδιασμό της διαπραγματευτικής στρατηγικής της Ευρώπης. Είναι βέβαιο ότι οι δασμοί, ανάλογα με το ύψος τους, θα εξασθενήσουν περαιτέρω τον αναιμικό ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης της Ευρώπης, αλλά όχι σε μεγάλο βαθμό, λόγω της μικρότερης εμπορικής της εξάρτησης από τις ΗΠΑ.

Σε αυτό το περιβάλλον και με την πολιτική αποσταθεροποίηση σε μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες να είναι στο επίκεντρο, η ΕΕ οφείλει να εστιάσει στην ενίσχυση των επενδύσεων, κυρίως σε τεχνολογίες αιχμής, και της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, στο πνεύμα της πρότασης Draghi.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Το μερίδιο εισαγωγικών αγαθών ανά χώρα στις ΗΠΑ και το εμπορικό ισοζύγιο Ευρώπης-ΗΠΑ

Πηγή: Bureau of Economic Analysis, Eurostat

ΑΓΟΡΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Η δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ στο επίκεντρο των αγορών

- Ανησυχίες για τις εμπορικές σχέσεις ΗΠΑ-Κίνας και την αύξηση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ
- Αναστάτωση στην Ευρώπη από το ενδεχόμενο επιβολής επιπρόσθετων δασμών από τις ΗΠΑ στα εισαγόμενα προϊόντα από την Ευρώπη
- Η τράπεζα του Ην. Βασιλείου (BoE) προχώρησε σε μείωση του βασικού της επιτοκίου κατά 25 μονάδες βάσης (μ.β), στο 4,5%

Οι εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία

ΗΠΑ► Στον απόηχο των δηλώσεων του νέου Προέδρου των ΗΠΑ κινείται η αγορά, με τις ανακοινώσεις του για τη δασμολογική πολιτική να έχουν προκαλέσει τριγμούς στο διεθνές εμπόριο. Αναστάτωση προκλήθηκε από τις νέες δηλώσεις του κ. D. Trump για επιβολή δασμών 25% σε όλες τις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου στις ΗΠΑ, με στόχο την προστασία της αμερικανικής βιομηχανίας, ενώ θα επιβληθούν δασμοί και σε άλλα αγαθά, όπως τα φαρμακευτικά προϊόντα και το πετρέλαιο. Η συνεχής ανατροφοδότηση της δασμολογικής πολιτικής αποτελεί ένα διαπραγματευτικό εργαλείο στη φαρέτρα των ΗΠΑ, που ευελπιστούν να ενισχύσουν την εμπορική τους θέση, ενώ η προσοχή στρέφεται στις ειρηνευτικές συνομιλίες ΗΠΑ – Ρωσίας για την Ουκρανία. Παράλληλα, η αμερικανική οικονομία δημιούργησε 143 χιλ. νέες θέσεις εργασίας τον Ιανουάριο, αισθητά χαμηλότερα από τις 307 χιλ. του Δεκεμβρίου, κυρίως εξαιτίας της εποχικότητας και των ακραίων καιρικών συνθηκών, με το ποσοστό ανεργίας να μειώνεται, όμως, στο 4,0% από 4,1% τον προηγούμενο μήνα (Γράφημα 6α). Τέλος, ο πληθωρισμός αυξήθηκε στο 3,0% τον Ιανουάριο, από 2,9% τον προηγούμενο μήνα, ενισχύοντας την πολιτική της Fed για διατήρηση των υψηλών επιτοκίων, παρά τη νέα παρέμβαση του κ. D. Trump για μείωση των επιτοκίων.

ΖΤΕ► Εν αναμονή των αποφάσεων της δασμολογικής πολιτικής που θα ακολουθήσουν οι ΗΠΑ έναντι της Ευρώπης βρίσκονται οι ηγέτες των κρατών μελών της Ζώνης του Ευρώ (ΖΤΕ). Η Ευρώπη θα πρέπει να είναι προετοιμασμένη για την επιβολή δασμών στα προϊόντα που εξάγει στις ΗΠΑ και είναι έτοιμη να ανακοινώσει ανταποδοτικούς δασμούς με στόχο τη στήριξη της βιομηχανίας της. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), σε μελέτη της, προσδιόρισε το “ουδέτερο επιτόκιο” στην περιοχή του 1,75%-2,25%, δίνοντας την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής.

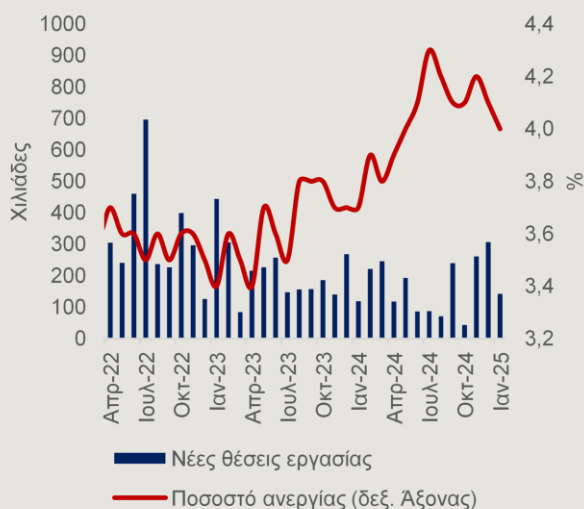
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

- Δηλώσεις του κ. D. Trump για την εμπορική πολιτική των ΗΠΑ και η διατήρηση των πληθωριστικών πιέσεων στις ΗΠΑ
- Δημοσιοποίηση της μελέτης της ΕΚΤ για την περιοχή του “ουδέτερου επιτοκίου”, στο 1,75%-2,25%
- Σε μείωση των βασικών της επιτοκίων κατά 25 μ.β., στο 4,5%, προχώρησε η BoE
 - Ανακοινώθηκαν τα αντίμετρα της Κίνας στον εμπορικό πόλεμο των ΗΠΑ

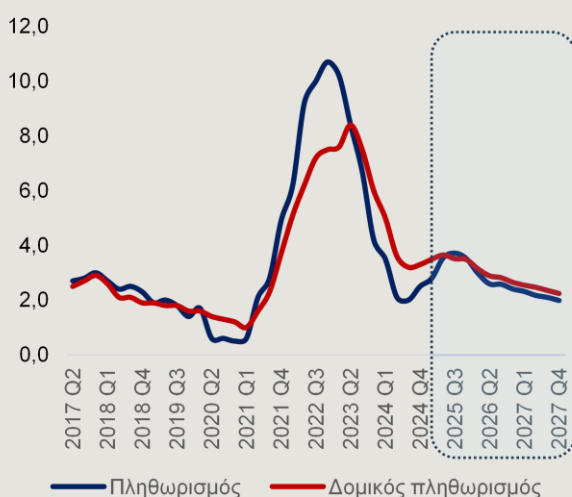
ΓΡΑΦΗΜΑ 6

Η αγορά εργασίας των ΗΠΑ και οι πληθωριστικές πιέσεις στο Ην. Βασίλειο

α) Αγορά εργασίας ΗΠΑ

β) Προσωρινές οι πληθωριστικές πιέσεις στο Ην. Βασίλειο, %

Πηγή: U.S. Bureau of Labor Statistics, Bank of England

Διεθνής Οικονομία ► Σε μείωση των βασικών της επιτοκίων κατά 25 μ.β., στο 4,5%, προχώρησε η BoE, υπό τον φόβο ασθενέστερης ανάπτυξης της βρετανικής οικονομίας, λόγω των παγκόσμιων εμπορικών διαταραχών. Σύμφωνα με τον διοικητή της BoE κ. Andrew Bailey, αναμένονται περαιτέρω μειώσεις του επιτοκίου εντός του έτους, όμως, θα πρέπει να ακολουθηθεί μία σταδιακή και προσεκτική προσέγγιση για την πορεία της νομισματικής πολιτικής, ενώ η αναθέρμανση των πληθωριστικών πιέσεων εκτιμάται ότι θα είναι προσωρινή (Γράφημα 6β). Η Κίνα φαίνεται διατεθειμένη να αποφύγει την κλιμάκωση των εντάσεων με τις ΗΠΑ, ωστόσο, δηλώνει έτοιμη να επιβάλλει δασμούς αν χρειαστούν, ανακοινώνοντας δασμούς ύψους 15% σε ενεργειακές εισαγωγές από τις ΗΠΑ, καθώς και δασμούς 10% σε πετρέλαιο και γεωργικό εξοπλισμό. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι, για πρώτη φορά εδώ και πέντε χρόνια, η Κεντρική Τράπεζα της Ινδίας (RBI) μείωσε το βασικό της επιτόκιο κατά 25 μονάδες βάσης, στο 6,25%, σε μία προσπάθεια να στηρίξει την οικονομία που καταγράφει σημάδια επιβράδυνσης. Ενδεικτικά, για το οικονομικό έτος που λήγει τον Μάρτιο του τρέχοντος έτους, η RBI υποβάθμισε τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ στο 6,4% από 8,2% το προηγούμενο έτος, ενώ για το επόμενο έτος προβλέπει ανάπτυξη κατά 6,7%.

Οι Συναλλαγματικές Ισοτιμίες και οι Αγορές Ομολόγων

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Χρηματιστηρίου του Σικάγου, οι συνολικές καθαρές τοποθετήσεις (αγορές μείον πωλήσεις) στην ισοτιμία του ευρώ με το δολάριο παρέμειναν αρνητικές, την εβδομάδα που έληξε στις 14 Φεβρουαρίου. Οι θετικές θέσεις (υπέρ του ευρώ, "long") μειώθηκαν κατά 5.811 συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι συνολικές καθαρές θέσεις να διαμορφωθούν στα -64.425 συμβόλαια από -58.614 συμβόλαια, την προηγούμενη εβδομάδα (Γράφημα 7).

Οριακές πτωτικές τάσεις παρατηρούνται στη συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου, με την ισοτιμία, στις 17 Φεβρουαρίου, να διαμορφώνεται στο 1,0473 €/δολ. (Πίνακας 1), διακόπτοντας την ανοδική πορεία του ευρώ, με την αναθεωρημένη εκτίμηση για αύξηση του ΑΕΠ στη ΖτΕ το 4^ο τρίμηνο κατά 0,1% (0,0% αρχική) σε τριμηνιαία βάση, να αποτελεί θετική επίπτωση στο ευρώ. Επιπροσθέτως, ο δείκτης δολαρίου DXY (106,85) που μετρά το αμερικανικό δολάριο έναντι των κυριότερων νομισμάτων ενισχύεται, μετά την πτώση της προηγούμενης εβδομάδας.

Καθοδικές τάσεις καταγράφονται στην ομολογιακή αγορά των ΗΠΑ, με την απόδοση του 10ετούς ομολόγου να ανέρχεται στο 4,48%, στις 17 Φεβρουαρίου, ενώ το 2ετές ανέρχεται στο 4,26%, ως αποτέλεσμα της ενισχυμένης πιθανότητας για περισσότερες από μία μειώσεις των επιτοκίων από την Fed. Παράλληλα, στη ΖτΕ, παρατηρούνται αυξητικές τάσεις στις αποδόσεις των ομολόγων. Ενδεικτικά, η απόδοση του 10ετούς γερμανικού ομολόγου ανήλθε στο 2,49%, στις 17 Φεβρουαρίου (Πίνακας 3). Τέλος, η διαφορά απόδοσης μεταξύ του 10ετούς ομολόγου της Ελλάδας και του 10ετούς ομολόγου της Γερμανίας (spread) βρίσκεται στις 85 μ.β.

ΠΡΟΣΕΧΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΗΠΑ:

- Πρακτικά τελευταίας συνεδρίασης της Fed (19 Φεβρουαρίου)
- Αρχική εκτίμηση δείκτη PMI της S&P Global για τη μεταποίηση, Φεβρουαρίου (21 Φεβρουαρίου)

ΖτΕ:

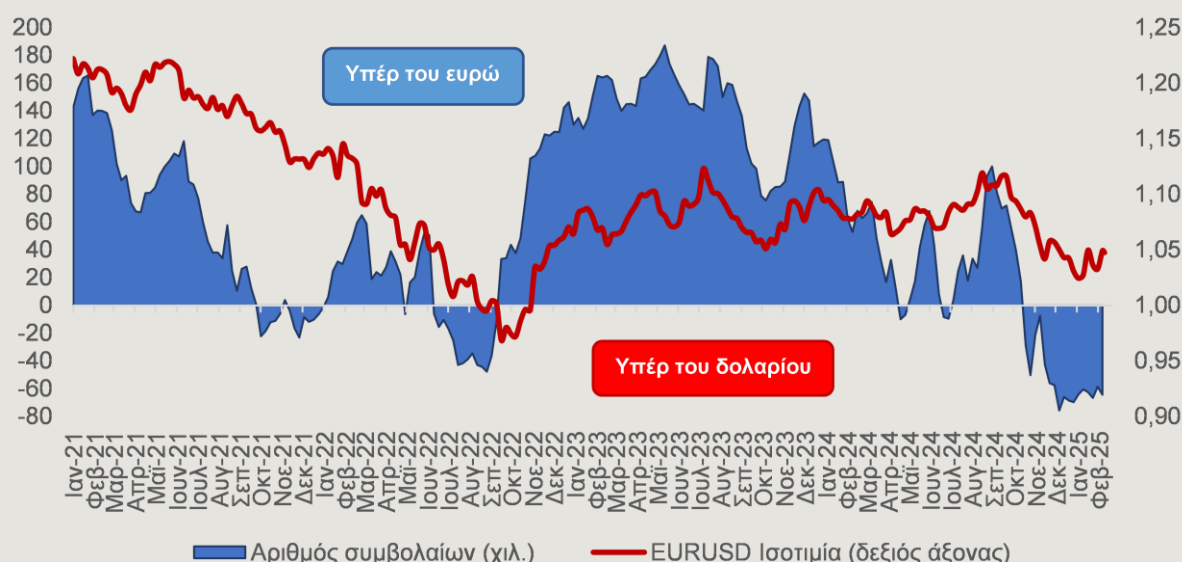
- Πληθωρισμός, Ιανουαρίου (24 Φεβρουαρίου)

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ:

- Αρχική εκτίμηση δείκτη PMI της S&P Global για τη μεταποίηση Ην. Βασιλείο, Φεβρουαρίου (21 Φεβρουαρίου)

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

Specs θέσεις για μη εμπορικές/κερδοσκοπικές συναλλαγές και συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Αγορές σε Αριθμούς

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Συναλλαγματικές Ισοτιμίες

Αγορά Συναλλάγματος				
	17-Φεβ-25	7 μέρες πριν	1 έτος πριν	Εβδ. Μεταβολή (%)
Ευρώ/Δολάριο (€/\$)	1,0473	1,0307	1,0779	
Ευρώ/Στερλίνα (€/£)	0,8316	0,8334	0,8558	
Στερλίνα/Δολάριο (£/\$)	1,2594	1,2368	1,2594	
Ευρώ/Ελβετικό φράγκο (€/CHF)	0,9429	0,9393	0,9512	
Ευρώ/Γιεν Ιαπωνίας (€/JPY)	158,9677	156,6700	161,8400	
Δολάριο/Γιεν Ιαπωνίας (\$/JPY)	151,7930	152,0000	150,1300	
Ευρώ/Δολάριο Αυστραλίας (€/AUD)	1,6459	1,6419	1,6481	
Ευρώ/Δολάριο Καναδά (€/CAD)	1,4862	1,4756	1,4541	
Ευρώ/Κινεζικό γουάν (€/CNY)	7,6015	7,5298	7,7589	
Ευρώ/Τουρκική λίρα (€/TRY)	37,9770	37,1451	33,2929	
Δείκτης Δολαρίου (US dollar Index)	106,8570	108,3190	104,2910	

Πηγή:
Bloomberg

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Αποδόσεις ομολόγων και spreads έναντι 10ετούς γερμανικού ομολόγου

Διεθνείς αποδόσεις ομολόγων (%)					Ευρωπαϊκές αποδόσεις 10ετούς ομολόγου (%)				
	17-Φεβ-25	7 μέρες πριν	1 έτος πριν	Εβδομαδιαία μεταβολή (σε μονάδες βάσης)		17-Φεβ-25	7 μέρες πριν	1 έτος πριν	Διαφορά με ομόλογο Γερμανίας (spread)
2ετές ΗΠΑ	4,259	4,275	4,612	-1,58	Γερμανίας	2,491	2,358	2,408	
10ετές ΗΠΑ	4,476	4,497	4,275	-2,05	Ολλανδίας	2,675	2,546	2,716	18
2ετές Ην. Βασιλείου	4,234	4,126	4,595	10,78	Γαλλίας	3,228	3,081	2,883	74
10ετές Ην. Βασιλείου	4,560	4,455	4,106	10,49	Ισπανίας	3,115	2,982	3,309	62
2ετές Ιαπωνίας	0,797	0,786	0,140	1,10	Πορτογαλίας	2,922	2,792	3,130	43
10ετές Ιαπωνίας	1,379	1,305	0,723	7,40	Ιταλίας	3,577	3,448	3,894	109
2ετές Καναδά	2,722	2,666	4,168	5,61	Ελλάδας	3,342	3,218	3,471	85
10ετές Καναδά	3,103	3,060	3,511	4,29	Κύπρος	2,860	2,734	3,205	37

Πηγή:
Bloomberg

¹ Τα στοιχεία είναι με εποχική διόρθωση και αφορούν τις ηλικίες 20-64 ετών.

² Τα στοιχεία αφορούν το Q1 2009.

³ Στοιχεία Eurostat 2023.

Alpha Bank Economic Research

Παναγιώτης Καπόπουλος
Chief Economist
panayotis.kapopoulos@alpha.gr

Ανάλυση Οικονομικής Συγκυρίας

Ειρήνη Αδαμοπούλου
Expert Economist
eirini.adamopoulou@alpha.gr

Ελένη Μαρινοπούλου
Expert Economist
eleni.marinopoulou@alpha.gr

Γεράσιμος Μουζάκης
Senior Economist
gerasimos.mouzakis@alpha.gr

Φώτιος Μητρόπουλος
Research Economist
ftios.mitropoulos@alpha.gr

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιανδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιανδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματος του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του.